Կանանց զգեստի էական մասերն են՝ ճալավը, փօխանը, արխալուղը, մինթանան, ֆոկֆը, կօտին, կոկպան և ֆօղը:

1. Հալավ: Անմիջապես մարմնի վրա հագնում են լայն և երկար, մինչև ոտի երեսը հասնող շապիկը՝ ճալավը, որը կարում են կարմիր գույն ունեցող կտորից՝ մաճուդվարուց կամ չթից: Կարմիր գույնը պաշտպանական գույն է: Հայտնի է, որ հնում, դեռևս բրոնզի դարերում, սովորություն է եղել դիակը և նույնիսկ գերեզմանի պատերը ծածկել կարմիր ներկով, որը պիտի պաշտպաներ չար ոգիների մերձենալուց: Հարուստներն ընտրում էին բաց կարմրագույն մետաքսե, դրէյի կտոր: Բայց և համեմատաբար չքավորները շապկի երևացող, շան-շար մասերն, այն է՝ կուրծքը մինչև գոտկատեղին և թէվֆէրի ծայրերը, մի կէղ՝ թիզ երկարությամբ կարում էին դրէյից: Կրծքի կտրվածքի եզրերին կարում էին բալթա, հարուստները զառ բալթա, ղայթանի վրա փաթաթած արծաթե ոլորած թել՝ կլապիտօն, երբեմն էլ ասեղնագործում էին գունավոր թելերով: Վիզը՝ օձիքը կոճկվում էր առջևից և ունենում մեկ կամ երկու կոճակ, արծաթե կամ ոսկե:

2. Փօխանը լինում էր միշտ երկտակ՝ ըրկու տակ. կարում էին մինչև ծնկները կարմիր մաճուդվարի, իսկ ներքև, մինչև փօղկի բէրանը, դրէյի աստառը՝ տանը գործած և ավելի հաստ պէմբակէ չէլէ կտորից: Այս դեպքում էլ գերադասություն էր տրվում կարմիր գույնին: Փօխանը լինում էր լայն և երկար, հասնում էր մինչև թօփուղը՝ կոճը: Վերին մասը 4 սմ լայնությամբ ծալվում էր խօնջան գցելու համար և կոչվում էր խօնջանադարց՝ դարձ: Խօնջանը՝ բամբակե կամ բրդե, գործում էին խօնջանատօրֆի վրա, ծայրերին սարքում էին փրնջէր: Հանգուստում էին առջևից, ինչպես տղամարդիկ:

3. Արխալուղը հագնում էին հալավի վրա: Նա երկար էր և իջնում էր մինչև ոտքի կոճերը, ծածկելով փօխանը: Կարվում էր մեծ մասամբ կարմիր կամ կանաչ գույնի կտորից գոկլու մախմուրից՝ թավշից, մարինօսից, բրդից՝ բուրսից՝ մետաքսից, անտիկ մօրէյից, զառ խառայից: Կոչվում էր նաև ըրէֆ փէշկանի (երեք), քանի որ գօտկատէղից ներքև աջ և ձախ կողմերից ուներ մի-մի կտրվածք և այդպիսով ստացվում էին երեք փէշկէր: Ետևի փէշկի լայնությունը հավասար էր առջևի երկու փէշկէրի լայնությանը միասին: Կուրծքը՝ յախան, եռանկյունաձև բացված էր: Ամբողջ արխալուղի, բացի վզից, ինչպես և կրծքի բացվածքի և կողքերի կտրվածքների եզրերին կարում էին 4—6 սմ լայնությամբ մի ֆօբա[3] նեղ կտոր կամ ժապավեն: Եթե արխալուղը կարմիր գույնի էր, կարվում էր կանաչ ֆօբա, և ընդհակառակը: Պորտի մոտ կոճկվում էր կամ մի հատ արծաթե կոճակով, որը լինում էր 15—20 կոպեկանոց դրամ օնկն արած՝ ունկն արած, տակից կանթ լըհեմած, և ղայթանից շինած մէրավ՝ մայրով, օղով, կամ չորս արծաթե մանեթանոցներից կազմված չափրաստավ: Արխալուղի մեջ ամառ-ձմեռ դրվում էր բամբակե բարակ շերտ, որն աստառի հետ շուլալվում՝ մթէլվում էր, որպեսզի բամբակը չթափվի: Թէվֆէրն երկար էին, ներսի կողմից արմունկից մինչև թաթը կտրված: Այս կտրվածքների արտաքին եզրերին կարում էին արծաթե կամ ոսկե թիվթիշի, չիֆթիշի՝ կոճակներ, պուժուժնէր[4] կամ դոկզմանէր, 6—12 հատ[5],

---

[3] Кайма.

[4] Արծաթե բոժոժ. բիզ-բիզ քթով, երեսը կօկլիկ՝ հարթ:

[5] Տե՛ս 117 էջի 6-րդ ծանոթագրությունը: